

Türkiye’de Yurtiçi Özel Tasarrufların Makroekonomik Belirleyicileri

Erkan Özata, Anadolu Üniversitesi, TR
eoziata@anadolu.edu.tr

Öz

Yurtiçi tasarruf oranlarının düşük olması yüksek ve sürdürülebilir büyüme oranlarına ulaşılmasının önündeki en önemli engellerden birisidir. Ayrıca tasarruf artışlarının ancak verimlilikle desteklenmesi halinde ekonomik büyümenin sürdürülebilir olacağı bilinmektedir. Türkiye 1989 sonrasında sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesi ile birlikte yüksek büyüme oranlarına ulaşmış ancak bunu yurtiçi tasarrufların yerine yabancı tasarrufları kullanarak gerçekleştirdiğinden cari açık sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Cari açığın finansmanı için kullanılan yabancı tasarruflar ülke parasının değer kazanmasına neden olmakta; ithalatı cazip hale getirerek cari açık sorununu kronik hale getirmektedir. Yatırım tasarruf açığının daha da derinleşmesine neden olan bu süreç yurtiçi tasarrufların artırılması yönünde gerekli tedbirler alınmazsa dünya piyasalarında likiditenin azalması durumunda ülkeyi krize sürükleyebilir. Bu nedenle kamuda alınacak tedbirlerin yanı sıra özel tasarrufların belirleyicileri de iyi analiz edilmeli ve arttırmak yönünde gerekli politikalar zamanında uygulanmalıdır. Özel tasarrufların belirleyici faktörlerinin analizi için Loayza, Schmidt-Hebbel ve Serven’in (2000) çalışmasından yararlanılmıştır. Burada kullanılan model dünya tasarruf oranlarına ilişkin en kapsamlı çalışmalardan birisidir. Türkiye’nin özel tasarruflarını belirleyen dört ana değişken reel faiz oranı, brüt özel kullanılabilir gelir, genç bağımlılık oranı ve enflasyon tarafından temsil edilen makroekonomik istikrardır. Bunların haricinde dış ticaret hadlerinin iyileşmesi ile sağlanacak ihracat artışının beraberinde ekonomik büyüme ile gelir ve tasarruf artışı getirmesi beklenmektedir. Kadınların işgücüne katılım oranının artması da özel tasarrufları artırması beklenen faktörlerden bir tanesidir.

Anahtar Kelimeler: Özel Tasarruflar, Cari Açık, Ekonomik Büyüme
JEL Kodu: E21, E69, F32

Macroeconomic Determinants of Domestic Private Savings in Turkey

Erkan Özata, Anadolu University, TR
eoziata@anadolu.edu.tr

Abstract

Low levels of domestic savings rate is one of the most important obstacles to reach a high and sustainable growth rate. It is also known that economic growth is sustainable only if increases in savings are supported by efficiency gains. Turkey has achieved high growth rates with the liberalization of capital movements after 1989 but as this is achieved by using foreign savings, instead of domestic savings, she has confronted with the current account deficit problem. The use of foreign savings to finance the current account deficit lead to the appreciation of the domestic currency; make the current account deficit problem chronic by increasing the attraction of imports. This process which causes the deepening of investment savings gap, could drag the country to crises during low liquidity in the global markets if necessary measures to increase domestic savings are not taken. Therefore, as well as the measures to be taken by the public sector, determinants of the private savings must be analyzed well and necessary policies to increase the private savings should be implemented in time. For analyzing the determinants of private savings in Turkey the model by Loayza, Schmidt-Hebbel and Serven (2000) was used. The model which is used here is one of the most comprehensive studies about World saving rates. Four main variables that determine Turkey’s private savings are real interest rate, gross private disposable income, young dependency rate and macroeconomic stability which is represented by the inflation rate. Furthermore, export growth provided by the improvements in terms of trade is expected to increase income and savings with the high growth rates. The increase in women’s labor force participation rate is another factor which is expected to increase private savings.

Key Words: Private Savings, Current Account Deficit, Economic Growth
JEL Codes: E21, E69, F32